

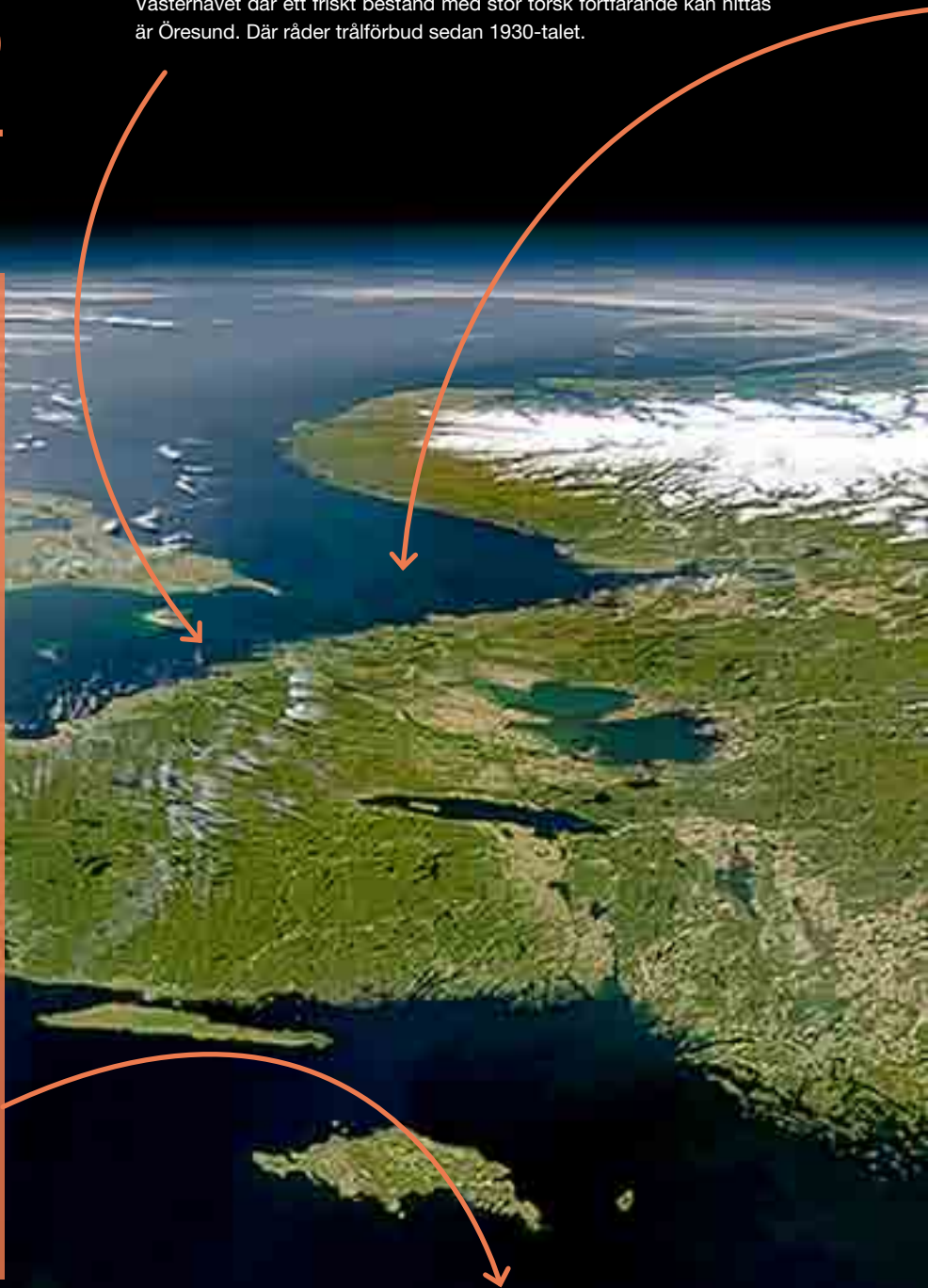
SÅ MÅR HAVET 2012

EGENTLIGA ÖSTERSJÖN

- ◉ **Övergödning:** Det finns inga tydliga tecken på något förbättrat tillstånd i öppet vatten. Den syrefria bottenytan är idag nära tre gånger större än vid millennieskiftet. Totalhalterna av näringsämnen i ytvattnet är högre än de var i början av 1970-talet, men syresituationen påverkas också av interna processer i havet. Situationen för växtplankton visar på en förhöjd näringsnivå medan den för mjukbottenfauna och makroalger i många fall tyder på god miljöstatus i kustområdena. I flera kustområden har vattenkvaliteten förbättrats avsevärt genom åtgärder.
- ◉ **Miljögifter:** För flertalet övervakade miljögifter har halterna i fisk, fågel och marina däggdjur glädjande nog avklingat dramatiskt till följd av åtgärder och ligger idag nära eller under sina fastslagna eller föreslagna gränsvärden. Populationerna av havsörn och säl har också tillvuxit. Halterna av organiska miljögifter är dock högre än i Västerhavet och kostrekommendationer är nödvändiga. Vissa miljögifter minskar inte längre i koncentration och trenderna för kadmium och kvicksilver är oklara.
- ◉ **Fiske:** Tillståndet för torsken har förbättrats i södra Östersjön sedan 2005 till följd av minskat fisketryck och en något förbättrad rekrytering. Fisket bedöms nu ligga på en långsiktigt hållbar nivå, men det är oroväckande att torsken blivit magrare. Bestånden av strömming och vildlax är fortfarande svaga. Vid kusten har både mängden karpfisk och rovfisk minskat de senaste femton åren.

KATTEGATT

- ◉ **Övergödning:** I Kattegatt tycks situationen för vegetationen längs kusten vara bättre än i Skagerrak, med till synes friska bestånd av ålgräs i Kungsbackafjorden och Öresund, och god till hög status på makroalger. Status på växtplankton är också hög och situationen för bottenfaunan i utsjön har förbättrats betydligt det senaste året och har nu god status. Närmare kusten har bottenfaunan dock fortfarande måttlig status.
- ◉ **Miljögifter:** Kvicksilverhalten i sill ligger i år under gränsvärdet, men visar ingen generellt avtagande trend. Halter av TBT och graden av hormonstörningar hos snäckor visar god till måttlig status på undersökta lokaler.
- ◉ **Fiske:** På grund av överfiske har beståndet av torsk i Kattegatt minskat till ett historiskt minimum och lekbiomassan utgör idag runt 5 procent av beståndet på 1970-talet. Ingen återhämtning kan ses trots att fredade områden infördes i sydöstra Kattegatt 2009. Det enda område i Västerhavet där ett friskt bestånd med stor torsk fortfarande kan hittas är Öresund. Där råder trålförbud sedan 1930-talet.

SKAGERRAK

- **Övergödning:** Tillförseln och halterna av kväve i Västerhavet har minskat signifikant sedan 1990-talet, vilket tyder på att åtgärder börjat ge resultat. Status på växtplankton och bottenfauna i Skagerraks utsjö tyder också på goda förhållanden. Däremot ses ännu inga positiva tecken hos den kustnära vegetationen där skräppetaren fortsätter att minska i utbredning, fintrådiga algmattor dominerar grundområden och ingen återhämtning av ålgräs kan ses. Status på bottenfaunan vid kusten är också måttlig i medeltal.
- **Miljögifter:** Halterna av miljögifter och tungmetaller i organismer har generellt minskat i Västerhavet, sedan restriktioner mot användning införts. De flesta ämnen ligger idag under gränsvärdet. I Skagerrak har halter och effekter av det giftiga ämnet TBT från båtbottnfärger fortsatt att minska. Statusen i referensområden är i år god, men fortfarande måttlig till otillfredsställande i hamnområden.
- **Fiske:** Fiske anses vara den direkta orsaken till att 25 fiskarter från Västerhavet idag är rödlistade, där mer än hälften av arterna är akut eller starkt hotade att bli nationellt utrotade. Överfiske utgör därför ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden i svenska hav. Förlusten av stora rovfiskar från Skagerraks kustekosystem anses också vara en bidragande orsak till att grunda vikar fylls av fintrådiga alger och att ålgräset försvinner.

BOTTENVIKEN

- **Övergödning:** Bottenviken är naturligt näringsfattig, med en låg och stabil halt av fosfor i öppna havet, och en god syresituation i djupvattnet. Vid kusten bedöms dock nästan en tredjedel av vattenförekomsterna ha övergödningssymptom.
- **Miljögifter:** Halterna av främst kvicksilver och flamskyddsmedel i strömming är något högre än i de flesta andra havsområden. Dioxinhalterna i fet fisk som strömming överskrider ofta EU:s gränsvärden för konsumtion.
- **Fiske:** Överlevnaden av ung vild lax i Östersjön har minskat med två tredjedelar de senaste femton åren. Beståndet av siklöja har minskat sedan 2004, men en ökning förväntas till följd av en stor årsklass 2009. Obalans mellan mängden karpfiskar och rovfiskar i en del kustområden kan tyda på någon slags störning.

BOTTENHAVET

- **Övergödning:** En försämring av tillståndet är att syrehalterna i djupvattnet har sjunkit samtidigt som fosforhalterna har ökat i öppna havet. Tillförsel av syrefattigt och fosforrikt vatten från Östersjön bedöms vara orsaken, snarare än högre biologisk produktion i bassängen. Det finns tecken på övergödning i en tredjedel av kustvattnen.
- **Miljögifter:** Dioxinhalterna i fet fisk överstiger EU:s gränsvärden för konsumtion. Halterna i strömming på referenslokaler har sjunkit till ungefär samma nivå som i övriga havsområden. Vissa flamskyddsmedel och kvicksilver ligger över gränsvärdet, medan PCB tangerar det.
- **Fiske:** Sikbestånden har av oklar orsak haft en kraftig tillbakagång sedan 1990-talet. Strömmingbestånden har vuxit de senaste 20 åren, men individerna är magrare.